

חוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969 *

פרק א': פרשנות ותחולת

1. **בחוק זה -**
- "בית ספר" - לרבות גן ילדים וכל מוסד חינוכי אחר;
- "עובד חינוך" - מי שעוסק בבית ספר ועיקר עיסוקו בו הוא בהוראה או בחינוך וכן מי שעוסק בפיקוח על הוראה או חינוך;
- "עובד שירות" - מי שעוסק בבית ספר ואיננו עובד חינוך;
- "המנהל הכללי" - המנהל הכללי של משרד החינוך והחרבות, או סגנו;
- "רשות הבריאות" - מי ששר הבריאות מינהו כך לענין חוק זה;
- "תברואה" של בית ספר - לרבות מצבם התברואי של מבני בית הספר, החצר, הציוד והריהוט שבו, התאורה, החימום והאיוורור, צפיפות התלמידים בחדרי הלימוד ובחדרים אחרים, וכן הציוד המשמש להכנת מזון, כלי האוכל, התסנת מצרכי המזון ואיכותם.

תגרות

2. (א) חוק זה חל על בית ספר שבו לומדים או מתחנכים באופן שיטתי יותר מעשרה תלמידים ושבו ניתן חינוך גן ילדים, חינוך יסודי, חינוך על-יסודי, חינוך על-תיכוני או חינוך אמנותי, למעט -

תחלה

- (1) בית ספר לבגירים שאינו מקנה לתלמידיו חינוך יסודי, חינוך על-יסודי או חינוך על-תיכוני ואשר אינו מתיימר להכשיר את תלמידיו לקראת בחינות ממשלתיות או לקראת השכלה המוכרת על ידי משרד ממשלתי או לפי כל דין;
- (2) מוסד להשכלה גבוהה שהוכר לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958¹;

- (3) בית ספר שעובדי החינוך שבו הם עובדי המדינה;

- (4) ישיבה וכן סמינר להכשרת כוהני דת ששר הדתות אישר אותם לענין חוק זה; הוראות חוק זה לא יחולו לגבי לימודי הקודש בישיבה תיכונית הנוספים על תכנית הלימודים הרגילה ולגבי מספר שעות הלימוד המוקדשות ללימודים אלה;

- (5) בית ספר ששר החינוך והתרבות פטרו בצו כללי או מיוחד מתחולת הוראות חוק זה, כולן או מקצתן.

- (ב) שר החינוך והתרבות, לאחר התייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יקבע בתקנות את העקרונות שלפיהם יינתנו פטורים לפי פסקה (5) לסעיף קטן (א).

פרק ב': פתיחת בית ספר וקימומו

3. לא יפתח אדם בית ספר ולא יקיימו אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו ולא יפרסם אדם פתיחת בית ספר אם אין עליו רשיון כאמור (להלן - רשיון).

חובת רשיון

4. (א) בקשה לרשיון תוגש למנהל הכללי; היא תכלול פרטים על הענינים המפורטים בסעיף 9 ויצורפו לה תשריטים של מבני בית הספר ופרטים אחרים שנקבעו בתקנות.

בקשה לרשיון

¹ נתקבל בכנסת ביום כ"א בתמוז תשכ"ט (7 ביולי 1969); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 776, תשכ"ח, עמ' 222.
1 ס"ח תשי"ח, עמ' 191.

(ב) המנהל הכללי יחליט בבקשה ויודיע על כך למבקש תוך ארבעה חדשים מיום הגשתה.

העברת העתקים של בקשות ומתן חוות דעת

5. (א) המנהל הכללי יעביר העתקים של הבקשה ושל מצורפותיה לחוות דעתן של רשות החינוך המקומית, כמשמעותה בחוק לימוד חובה, תש"ט—1949², ושל הועדה המקומית לתכנון ולבניה, כמשמעותה בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965³, שבתחומן נמצא בית הספר שהבקשה מתייחסת אליו.

(ב) רשות החינוך המקומית והועדה המקומית לתכנון ולבניה יעבירו את חוות דעתן למנהל הכללי תוך חדשיים מיום קבלת ההעתקים כאמור.

אישור רשות הבריאות

6. (א) המנהל הכללי יעביר העתק של הבקשה ושל מצורפותיה לרשות הבריאות, ולא יתן רשיון אלא לאחר שרשות הבריאות אישרה כי אין היא מתנגדת למתן הרשיון מבחינת התברואה.

(ב) רשות הבריאות תעביר את החלטתה למנהל הכללי תוך חדשיים מיום קבלת העתק הבקשה.

רשיון לתאגיד

7. לא יתן המנהל הכללי רשיון לחבר בני אדם אלא אם הוא תאגיד.

כשירות בעל רשיון

8. לא יתן המנהל הכללי רשיון לאדם שהורשע בעבירה שיש עמה קלון או שיש בה כדי לפגוע בבטחון המדינה, או כל עוד מתנהלת נגדו לפי חוק חקירה על עבירה כאמור; לא יתן המנהל הכללי רשיון לתאגיד אם מי שבידו השליטה עליו הורשע בעבירה כאמור או כל עוד מתנהלת נגדו חקירה כאמור.

מבטלים למתן רשיון

9. (א) לא יתן המנהל הכללי רשיון אלא אם הוא סבור כי תובטח רמה נאותה בהתאם לתקן ולנהוג בסוג בית הספר שהבקשה מתייחסת אליו בענינים המפורטים להלן:

(1) תכנית הלימודים, מערכת השיעורים ומשך הלימודים;

(2) הכשרתם וכשרם המקצועי של סגל עובדי החינוך;

(3) מבני בית הספר והגישה אליהם, החצר, מספר הכיתות וחדרי הלימוד, הספח והשירות;

(4) תנאי הבטיחות בבית הספר;

(5) הריהוט והציוד של בית הספר;

(6) הבסיס הכספי לקיום בית הספר.

(ב) במתן החלטתו בדבר הענינים המפורטים בסעיף קטן (א), יתחשב המנהל הכללי בסוג בית הספר ובגילם וצרכיהם של התלמידים — הכל בהתאם לכללים שהתקין שר החינוך והתרבות בהתייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

תנאים לרשיון

10. המנהל הכללי רשאי להתנות את מתן הרשיון בתנאים שיש לקיימם מראש, ורשאי הוא לקבוע ברשיון תנאים שיש לקיימם אחרי נתינתו.

תקפו של רשיון

11. רשיון יכול שיהא קבוע או לתקופה שתיקבע בו ושלא תפחת משנת לימודים אחת.

² ס"ח תש"ט, עמ' 287.

³ ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

12. לא יועבר רשיון מאדם לאדם אחר, אלא באישורו של המנהל הכללי; בקשה לאישור תכלול את הפרטים שנקבעו בתקנות. רכישת בית ספר

13. סירב המנהל הכללי ליתן רשיון או לאשר העברתו לאחר, רשאי המבקש, תוך עשרים ואחד יום מהיום שהודע לו על הסירוב, לערור על כך לפני ועדת ערר לפי סעיף 14. ערר

14. (א) שר החינוך והתרבות ימנה ועדת ערר המורכבת משלושה אלה: ועדת הערר

(1) מי שכשיר להיות שופט בית משפט מחוזי שיתמנה לאחר התייעצות עם שר המשפטים, והוא יהיה יושב ראש הועדה;

(2) שני חברים אחרים שלפחות אחד מהם אינו עובד המדינה.

(ב) הודעה בדבר מינוי ועדת הערר תפורסם ברשומות.

(ג) סדרי דין של ועדת הערר ייקבעו בתקנות על ידי שר החינוך והתרבות.

(ד) ועדת הערר תהא רשאית ליתן כל החלטה שהמנהל הכללי היה רשאי לתתה לפי פרק זה.

15. (א) נוכח המנהל הכללי כי לא נתקיים או חדל להתקיים תנאי מהתנאים שבמילויים הותנה רשיון, רשאי הוא להתרות בכתב בבעל הרשיון, ואם התנאי לא קויים תוך שלושה חודשים מיום ההתראה, רשאי המנהל הכללי לבטל את הרשיון. ביטול רשיון

(ב) מי שרשיונו בוטל כאמור בסעיף קטן (א), רשאי לערור על כך בפני ועדת הערר כאמור בסעיף 14.

פרק ג': העסקת עובדים בבית הספר

16. (א) לא יעסיק אדם עובד חינוך אלא אם יש בידי העובד אישור בכתב מאת המנהל הכללי כי אין לו התנגדות להעסקתו כעובד חינוך. אישור להעסקת עובד חינוך

(ב) לא יסרב המנהל הכללי ליתן אישור כאמור למי שכשיר להיות עובד חינוך אלא אם נתקיים אחד מאלה:

(1) העובד הורשע בעבירה שיש בה כדי לפגוע בכטחון המדינה;

(2) העובד הורשע בעבירה אחרת שיש עמה קלון והמנהל הכללי סבור כי לאור הרשעה זו אין העובד ראוי לשמש עובד חינוך;

(3) הוכח למנהל הכללי שיש בהתנהגותו של העובד משום השפעה מזיקה על תלמידים;

(4) העובד פוטר מבית ספר מטעמים פדגוגיים באישור משרד החינוך והתרבות ואין המנהל הכללי סבור שהנסיבות נשתנו ומצדיקות גסיון חדש בהעסקת העובד בבית ספר.

17. המנהל הכללי רשאי לסייג אישור לפי סעיף 16 או להגביל את תקופת תקפו. סייגים לאישור

18. (א) המנהל הכללי רשאי לבטל אישור לפי סעיף 16 אם נוכח שנתקיימה בעובד עילה מהעילות המנויות בסעיף 16 (ב); אולם לא יבטל אישור כאמור על סמך עילה מהעילות המנויות בפסקאות (2), (3) או (4) לסעיף 16 (ב) אלא לאחר התייעצות עם ארגון המורים המייצג את העובד הגדון. ביטול אישור

(ב) בעל רשיון חייב, לפי דרישת המנהל הכללי, לפטר עובד חינוך שאישורו בוטל כאמור בסעיף קטן (א) או שאין בידו אישור כאמור בסעיף 16 (א).

19. לא יסרב המנהל הכללי ליתן אישור לפי סעיף 16, ולא יבטל אישור, אלא לאחר שנתן לנוגע בדבר הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו.

הזדמנות להשמיע טענות

20. מי שהמנהל הכללי סירב ליתן לו אישור לפי סעיף 16 או מי שאישורו בוטל לפי סעיף 18, רשאי לערור על כך, תוך עשרים ואחד יום מהיום שהודע לו על החלטת המנהל הכללי, לפני שר החינוך והתרבות.

ערר

21. בכל שנת לימודים, במועד ובדרך שנקבעו בתקנות, ימסור בעל רשיון למנהל הכללי או למי שהוא הסמיך לכך רשימה של עובדי השירות המועסקים בבית הספר.

הגשת רשימה של עובדי שירות

22. (א) המנהל הכללי רשאי לדרוש מאת בעל רשיון שיפטר מיד עובד שירות אם נתקיים לגביו אחד מאלה:

דרישה לפטר עובד שירות

(1) העובד הורשע בעבירה שיש בה כדי לפגוע בכטחון המדינה;

(2) העובד הורשע בעבירה אחרת שיש עמה קלון והמנהל הכללי סבור כי לאור הרשעה זו אין להעסיקו בבית הספר;

(3) הוכח למנהל הכללי שיש בהתנהגותו של העובד משום השפעה מזיקה על תלמידים.

(ב) בעל הרשיון חייב לציית לדרישת המנהל הכללי לפי סעיף זה.

23. לא ידרוש המנהל הכללי לפטר עובד שירות כאמור בסעיף 22 אלא לאחר שנתן לעובד הנוגע בדבר הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.

הזדמנות להשמיע טענות

24. המנהל הכללי רשאי לאצול לאחר את סמכויותיו לפי סעיפים 22 ו-23.

אצילת סמכויות

25. עובד שירות הרואה את עצמו נפגע על ידי דרישה לפטרו כאמור בסעיף 22, רשאי לערור על כך, תוך עשרים ואחד יום מהיום שהודע לו על הדרישה, לפני שר החינוך והתרבות.

ערר

26. לא יועסק רופא או אחות בבית ספר אלא באישור רשות הבריאות.

אישור להעסקת רופא או אחות

27. (א) לא יעסיק אדם עובד חינוך או עובד שירות אלא אם יש בידי העובד אישור מאת רשות הבריאות כי אין לה התנגדות להעסקתו מבחינה בריאותית.

אישור רשות הבריאות

(ב) רשות הבריאות רשאית לסייג אישור לפי סעיף קטן (א) או להגביל את תקופת תקפו.

(ג) שר הבריאות רשאי להתקין תקנות בדבר בדיקות רפואיות של עובדים לענין האישור לפי סעיף זה.

פרק ד': הוראות שונות

28. (א) שר החינוך והתרבות רשאי לתת לבעל רשיון את ההוראות הדרושות, לדעת השר, להבטיח כי החינוך הניתן בבית הספר יושחת על העקרונות המפורטים בסעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953.⁴

מיקוח על בית ספר

⁴ ס"ח תשי"ג, עמ' 137.

(ב) תכנית הלימודים, ספרי הלימוד, ספרי העזר, עזרי הלימוד וההישגים הלימודיים של בית הספר יהיו נתונים לפיקוחו של שר החינוך והתרכבות ויתאימו להוראות הכללות הנהוגות באותו סוג של בית ספר.

(ג) המנהל הכללי יאשר מפעם לפעם, בהתחשב בסוג בית הספר ואופיו, את שכר הלימוד של בית הספר וסדרי גבייתו.

29. בעל רשיון יודיע למנהל הכללי על כל שינוי שחל בפרטים שנכללו בבקשה לרשיון או במצורפותיה.

הודעה על שינויים

30. המנהל הכללי או מי שמינה לכך וכן רשות הבריאות רשאים בכל עת סבירה להיכנס לבית ספר ולחצרו כדי לברר אם קויימו הוראות חוק זה, התקנות לפיו ותנאי הרשיון; ורשאים הם לדרוש מבעל הרשיון או ממנהל בית הספר כל ידיעה הדרושה להם לשם מילוי תפקידם לפי חוק זה.

זכות כניסה

31. המנהל הכללי או רשות הבריאות רשאים לדרוש מבעל רשיון, בהודעה בכתב, לתקן תוך מועד סביר כל ליקוי בענין הנוגע לבית הספר או לתברואה בו, אם נראה להם כי התיקון דרוש כדי לקיים הוראות חוק זה, התקנות לפיו או תנאי הרשיון; בעל הרשיון חייב למלא אחרי דרישה כאמור תוך המועד הנקוב בה.

דרישה לתקן ליקויים

32. (א) המנהל הכללי רשאי לצוות בכתב על סגירת בית ספר אם נוכח שנתקיים אחד מאלה:

צו סגירה מאת המנהל הכללי

(1) בית הספר מתנהל ללא רשיון;

(2) בעל הרשיון סירב לפטר עובד חינוך כשנדרש לעשות כן לפי סעיף 18(ב);

(3) לא קויימה דרישתה של רשות הבריאות לתקן ליקויים לפי סעיף 31.

(4) בבית הספר מתנהלת או נסבלת הסתה נגד המדינה.

(ב) צו הסגירה יישלח בדואר רשום או על ידי שליח אל בעל הרשיון או אל מי שמנהל בית ספר ללא רשיון.

(ג) צו סגירה ייכנס לתקפו בתום 30 יום מיום מסירתו כאמור בסעיף קטן (ב), זולת אם נקבע בו מועד מאוחר יותר לכך, והוא יעמוד בתוקף עד אשר יבוטל על ידי המנהל הכללי או על ידי בית המשפט.

(ד) בעל הרשיון או מי שמנהל בית ספר ללא רשיון רשאי, תוך 30 יום מיום קבלת צו הסגירה כאמור בסעיף קטן (ב), לבקש את ביטול הצו בבית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא בית הספר; הגשת הבקשה לא תעכב את ביצוע הצו אלא אם החליט בית המשפט החלטה אחרת.

(ה) בית המשפט המחוזי רשאי בכל עת לבטל את הצו, לשנותו או לאשרו.

33. (א) העובר על הוראות סעיף 3 או אינו מקיים צו סגירה לפי סעיף 32, דינו – מאסר שנה.

עבירות ועונשין

(ב) העובר על הוראות סעיפים 12, 16, 18(ב), 22(ב), 26 או 27, דינו – מאסר ששה חדשים.

(ג) מי שאינו מקיים במועדו דרישה לתיקון ליקויים לפי סעיף 31 או עובר על הוראה אחרת של חוק זה, דינו – קנס 1000 לירות.

- (ד) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי סעיף זה, רשאי בית המשפט שאליו הוגש כתב האישום לצוות על סגירתו של בית הספר עד לסיום המשפט.
- (ה) בית המשפט רשאי, בנוסף לכל עונש שיטיל, לצוות על סגירתו של בית הספר.
- (ו) מי שאינו מקיים צו סגירה לפי סעיף זה, ינהגו בו כאמור בסעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט⁵.

34. סמכויות לפי חוק זה אינן גורעות מסמכויות לפי חיקוק אחר וקיום חיובים לפי חוק זה אינו משחרר מקיום חיובים לפי חיקוק אחר.
35. פקודת החינוך⁶ לא תחול על בית ספר שחוק זה חל עליו.
36. בית ספר שחוק זה חל עליו והוא היה קיים ערב תחילתו של חוק זה, לא יחולו לגביו הוראות חוק זה עד תום ששה חדשים מיום תחילתו או עד למועד מאוחר יותר שקבע שר החינוך והתרבות, בין בכלל ובין לגבי בית ספר פלוני.
37. שר החינוך והתרבות ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

זלמן ארן
שר החינוך והתרבות

גולדה מאיר
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

⁵ חוקי אי"י, כרך א', פרק כ"ג, עמ' 332.
⁶ חוקי אי"י, כרך א', פרק ז', עמ' 594.

